विषयस्तं प्रश्नं विषयमतिक्रान्तो गार्ग्याः प्रश्नः आनुमानिकत्वात् यथा देवतायाः प्रश्नः सातिप्रश्नां नातिप्रश्नां अनतिप्रश्नां स्वप्नाविषयैव केवलागमगम्येत्यर्थः । तामनतिप्रश्नां वै देवतामतिपृच्छसि अतो गार्गि ! मातिप्राक्षीर्मूर्द्धा ते विपतिष्यति ततो ह गार्गी वाचक्नवी व्युपरराम" भा० ।

ओतु पुंस्त्री अव-तु ऊठ् गुणः । १विड़ाले मार्ज्जारे । आ+वे-तुन् बा० संप्रसारणम् (पद्मानसुते) तिरश्चीनसूत्रे । "नाहं तन्तुं न विजानाम्योतुम्" ऋ० ६,९,२ । "तन्तवः पटस्य प्रागायतानि सूत्राणि" "ओतवस्तिरश्चीनानि सूत्राणि" भा० । अत्र रूपकतया वियदादीनां विस्तीर्यमाणत्वात् ओतुत्वं यथा तत्रैव भाष्ये "वैश्वानरस्य पुत्रोऽसौ परस्ताद्दिवि यः स्थितः । छन्दांसध्वरवस्तस्य सुतयस्तानि तन्तवः । यजूंषि स्रेष्टाश्चोतु स्वाहस्तं वातव्यमध्वरः" ओ,ओतून् पञ्चीकृतानि स्थूलानि ओतुस्थानीयान्यपि वियदादीनि" भा० । "ये अन्ता यावतो सिचो य ओतवो ये च तन्तवः । वासोयत्पत्नीभिरुतं तन्नः स्योनमुपस्पृशात्" अथ० १४,२,५१ । समासेऽवर्णात्परस्याद्या दैर्घा परूपम् स्थूलोतुः स्थूलोतुः ।

ओदती स्त्री उषसि-निरु० । "नदं व ओदतीनाम्" ऋ० ८,७९,२ । "ओदतीनाम् ओदन्त्यः जलसः तासाम्" भा०

ओदन पु० उन्द-युच् नलोपो गुणश्च । १मेघे निघ० । २भक्ते खिन्नान्ने अर्द्धर्चादि० पु०न० । "अन्नेन व्यञ्जनम्" पा० स० गुडोदनः घृतोदनः दध्योदन इत्यादि मिश्रीकरणद्वारा सामर्थ्यम् । "गुडोदनं पायसं च हविष्यं क्षीरषष्टिकम् । दध्योदनं हविश्चूर्णं मांसं चित्रान्नमेव च" या० स्मृतिः गुडमिश्र ओदनः गुडौदन एवं दध्योदनः हविर्घृतौदनः" मिता० ततो हितादौ ञ यत् वा । ओदनीय ओदन्य ओदनसाधने तण्डुलादौ । "अमी जगद्ब्रह्मसखिस्तवाखिलं विचक्रमन्योऽयमचक्रमाहृम् । रसोत्तरं गौरमपीवरं रसादभुङ्क्तामोदनमोदनं जनाः" नैषधे अन्नवर्णने "अन्येषामुत्तमादीनां मद्यानामोदनस्य च" मनुः

ओदनपाकी स्त्री ओदनस्य पाक इव पाको यस्याः ङीष् । १मीलभिण्टिकायाम् । २ओषधिभेदे शब्दार्थच० ।

ओदनाह्वया स्त्री ओदनस्याह्वव आह्वयो यस्याः । महासमङ्गायां (बेलियाडा) राजनि० ।

ओदनी स्त्रीओदन इवाचरति ओदन+आचारे क्विप् ततः अव गौरा० ङीष् । (बेलेडा) वल्लायाम् ।

ओद्म पु० उन्द-क्लेदने भावे मन् नि० । उन्दने क्लेदने ।

ओद्मन् त्रि० उन्द-मनिन् नलोपश्च । ओषधौ । "अपांत्वोद्मन् त्वादयामि" यजु० १२,५२ । अपान ओद्मन् ओद्मनि ओषधौ, भा० सप्तम्या लुकि नलोपाभावः ।

ओम् अव्य० अव-मन् नि० । १प्रणवे, २आरम्भे, ३स्वीकारे, "ओमित्युक्त्वतोऽथ शार्ङ्गिण इति व्याहृत्य वाचं नभः" माघः । ४अनुमतौ, ५अपाकृतौ, ६अस्वीकारे, मङ्गले, ७शुभे, ८क्षेमे, ब्रह्मणि च । अस्य उच्च मूच तेषां समाहारः । विष्णुमहेश्वरब्रह्मरूपत्वात् ९परमेश्वरे अव्य० यथा तस्येश्वरवाचकता तथा पात० सूत्र भा० विवरणेषु दर्शितं यथा

"तस्य वाचकः प्रणवः" सू० । "वाच्य ईश्वरः प्रणवस्य, किमस्य सङ्केतकृतं वाच्यवाचकत्वम् ? अथ प्रदीपप्रकाशवदवस्थितमिति । स्थितोऽस्य वाच्यस्य वाचकेन सह सम्बन्धः, सङ्केतस्त्वीश्वरस्य स्थितमेवार्थमभिनयति । यथावस्थितः पितापुत्रयोः सम्बन्धः, सङ्केतेनावद्योत्यते अयमस्य पिता, अयमस्य पुत्र इति । सर्गान्तरेष्वपि वाच्यवाचकवद्भावेनैवार्थं सङ्केतः क्रियते" भा० ।

"सम्प्रति तत्प्रणिधानं दर्शयितुं तस्य वाचकमाह, तस्य वाचकः प्रणवः । व्याचष्टे, वाच्य इति । तत्र परेषां मतं विमर्शद्वारेणोपन्यस्यति, किमस्येति वाचकत्वं प्रतिपादकत्वमित्यर्थः । परे हि पश्यन्ति, यदि स्वाभाविकः शब्दार्थयोः सम्बन्धः सङ्केतेनाशाच्छब्दादयमर्थः प्रत्येतव्य इत्येवमात्मकेनाभिव्यज्येत ततो यत्र नास्ति स सम्बन्धस्तत्र सङ्केतशतेनापि न व्यज्येत न हि प्रदीपव्यङ्ग्योघटो यत्र नास्ति तत्र प्रदीपसहस्रेणापि शक्यो व्यङ्ग्यितुम् । कृतसङ्केतस्तु करभशब्दोवारणे वारणप्रतिपादकोदृष्टः सङ्केतकृतमेव वाचकत्वमिति विद्वद्भ्याभिमतमवधारयति, स्थितोऽस्येति । अयमभिप्रायः सर्व एव शब्दा सर्वाकारार्थाभिधानसमर्था इति स्थित एवैषां सर्वाकारैरर्थैः स्वाभाविकः सम्बन्धः । ईश्वरसङ्केतस्तु प्रकाशकत्व नियामकत्व, तस्य ईश्वरसङ्केतासङ्केतकृतत्वात्त्व वाचकाप्रभ्रंशविभागस्तदिदमाह, सङ्केतस्त्वीश्वरस्येति । निदर्शनमाह, यथेति । नन्तु शब्दस्य प्राधानिकस्य महाप्रलयसमये प्रधानभावमुपगतस्य शक्तिरपि प्रलीना ततोमहदादिक्रमेणोत्पन्नस्य वाचकस्यैव माहेश्वरेण सङ्केतेन न शक्या वाचकशक्तिरभिव्यक्तयितुं विनष्टप्रतिपत्तेरित्याशङ्क्याह, सर्गान्तरेष्वपीति । यद्यपि सङ्ग्रहा प्रधानताम्यमुपगतः शब्दस्तथापि पुनरविर्भावे